

véletlen, hogy Pál apostol a szeretet, az öröm, a békesség, a békétűrés, a szelíd-ség, a szivesség, a jóság, a hűség és más erények termését kéri az emberi lélek-től, hanem nagyon is megalapozott életismeretre vall. Az apostol nagyon jól tudta, hogy nem elég csak egy-két vonatkozásban kiválóaknak lenni. Nem elég, ha csak egy-két tulajdonságunk termel dicséretesen, hanem az erkölcsi követel-mények mindenikét kell művelnünk.

Képzelnünk el egy embert, aki messzemenően igazságos. Soha senkit meg-nem károsított, de az őt megillető részhez is ragaszkodik. Ha nem így történik, erőszakkal vesz elégtételt magának. Vajon mit mondhatunk az ilyen ember-ről? Azt, hogy dicséretes dolog igazságosnak lenni, kiváló erény, de az illető mégis csak elrugaszkodott ember, mert hiányzik belőle a türelem, a szelídség, a könyö-rület, a jóság és más egyéb törvény is jogosan elítéli, mert az emberi együttélés-hez csak egyféle erény nem elég.

Van olyan ember, aki rendkívül dolgoz. Esőben, hóban, perzselő hőségben hihetetlen kitartással képes dolgozni. Dicséretes erény az ilyen szorgalom, meg-becsülés jár érte, csak éppen az a baj, hogy ez az ember csak önmagáért tud így dolgozni. Ha faluközösségi, egyházi vagy más téren társadalmi ügyintézésről van szó, arra felé sem megy. Ha megszorult embertársa kéri meg, meg sem hallgatja. Nem csoda hát, ha az ilyen embert a társai elmarasztalják, mert nem elég ha csak szorgalmat terem a lélek, hanem önzetlenség, szivesség, barátság, áldozatkészség s más egyéb is kell a szorgalom mellé.

A lélek mezején is életigény a belterjes, sokoldalú értéktermesztés. Aho-gyan testileg, fizikailag is csak úgy élhet az ember, ha a hústól kezdve a zöld-ségig, a gyümölcstől a kenyérig mindent megtermel, a lelki-erkölcsi megélhetés is megkívánja, hogy minden erényből: szeretetből, jóságból, igazságból, békétű-résből birtokoljon valamit. Vajon hogyan lehet ezt megtenni?

A lélek szántóföldjén is sokoldalú eredményt, a termelőföldhöz hasonlóan, csakis úgy érhetünk el, ha időt, fáradságot nem kimélve szüntelenül művel-jük azt.

Vajon mit szólna a földed, ha évente csak egyszer kapálnád, ha eső csak egyszer áztatná? Ugyanigy a léleknek sem elég, ha esztendőnként egyszer kap az evangéliumból, ha esztendőként csak egy újsághírt olvas, ha esztendőnként csak egyszer merit az áhitat, a barátság, az embertársi örömök forrásából.

Ragadjunk meg ezért minden alkalmat, lelkünk termőföldjének művelésére, hogy Isten, társadalom, egyház, család, embertárs és személyes énünk elvárásai-nak megfelelő, emberibb életre segítő lelki gyümölcseinek teremhessenek. Ámen.

NAGY ENDRE

BÍZZATOK

Mt 6,34

Minden tagadásnak és tiltásnak megvan az állító és pozitív formája is. Amíg a tiltás valamit negatív formában fejez ki, vagyis azt, hogy mit nem szabad ten-nünk, addig az állítás pozitív formában adja tudtunkra, hogy mit kell cseleked-nünk. Ez utóbbi forma az, amely világosan, érthetően fejezi ki kötelességeinket.

A primitív vallások tanításában nagyon sok ilyen tiltás szerepel. A természeti népéknél a szigorú vallási tilalmak összességét „tabu“-nak nevezték. Ez egyszerűen annyit jelent: tilos. Azzal a személlyel vagy tárggyal, amelyre kimondták a tabut, tilos volt érintkezésbe lépni. A tabu mai értelmezése hasonló: amihez nem szabad hozzányúlni vagy amiről nem szabad beszélni.

A Tízparancsolat egy sor ilyen tiltást tartalmaz: ne imádj idegen isteneket; ne csinálj bálványt; ne említsd hiába Isten nevét; ne öl; ne paráználkodj; ne lopj; ne mondj hamis tanúbizonyságot; ne kívánd a másét. Ezek a parancsolatok mind azt akarják tudtunkra adni, hogy mi az, amitől Isten az embert eltiltotta, mi az, amit nem szabad cselekednie vagy mondania, ha nem akar szembekerülni a törvénnyel. De mindezt kifejezhetjük állító formában is, mely a Tízparancsolat tiltásaira vonatkoztatva így hangzana: az egyetlen igaz Istent imádd; tartsd tiszteltben Isten nevét; tiszteld és védelmezd az életet, Isten által nekünk adott legnagyobb értéket; légy tiszta erkölcsű és becsületes; ajkadról az igazság szóljon és légy jellemes ember; ne kívánd a másét, elégedj meg azzal, ami a tiéd, amit becsületes úton megszerezhetsz magadnak.

Jézus a Tízparancsolatot két pozitív törvényben foglalta össze, melyben benne van az evangéliumi életeszmenyt magáénak valló ember egész életprogramja: „Halljad Izrael: „Az Úr, a mi Istenünk egy Úr. Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat“ (Mk 12,29—31).

Az idézett Máté evangéliumi részben valamit Jézus is tiltó formában fejez ki: „Ne aggodalmaskodjatok!“ Hogy ennek a felhívásnak lényegét megértsük, tisztáznunk kell mindenekelőtt azt, hogy Jézus ezt nem úgy mondta, mint aki lekicsinyli az emberek szenvedéseit, aki semmibe veszi az élet nehézségeit. Ő jól ismerte az életet, tudta, hogy az állandó munka: küzdelem, teherhordás. Éppen ezért szól a megértés, az együttérzés, a vigasztalás felemelő szavával: ne aggodalmaskodjatok, hanem bízzatok.

Ez nem önkényes eljárás, nem a szavaknak eredeti értelmükből való kiforgatása. Meg vagyok győződve, hogy ezt Jézus is így értette. Hiszen ő mindig a szegényeket, az elesetteket, a sirókat, az élet kitaszítottjait vette pártfogásba. A farizeusok vádjára így felelt: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.“ (Mt 9,12). „Irgalmasságot akarok és nem áldozatot. Mert nem az igazakat hívogatni jöttem, hanem a bűnösöket megtérésre.“ (Mt 9,13).

És amikor elhangzik a Jézus ajkáról a tiltás: Ne aggodalmaskodjatok! — ez azt jelenti: tápláljátok szívetekben a bizalmat, mert csak ez segíthet át az élet legnehezebb perceiben is. Bízzatok abban, hogy Isten gondviselő szeretettel vigyáz minden gyermekére.

Valóban, az ember életében a legbiztosabb támaszt, a legnagyobb segítséget jelenti, ha bízni, remélni tud. Az emberi test és a lélek között a kapcsolat nem egyoldalú, hanem kölcsönös. Nemcsak a testi bántalmak és betegségek hatnak ki lelki életünkre, hanem ugyanez áll fordítva is: minden lelki megrázkódtatás káros hatással van testünkre, szervezetünk normális működésére.

Az orvostudomány ma már külön beszél lelki betegségekről. E korban szenvedő szerencsétleneket nevezik depressziósoknak, terhelteknek, neurotikusoknak, búskomoraknak. Én azonban röviden így nevezem: remény- és bizalomhiány és ennek következtében képtelenség az élet küzdelmének vállalására, a nehézségek legyőzésére. Az orvosok egyöntetűen vallják, hogy azok a betegek, akik bíznak a gyógyulásban, sokkal hamarabb meg is gyógyulnak, mint a csüggedők, a lemondók.

Alain Bombard francia orvos írja: „Ha a szomjúság oltása fontosabb, mint az evés, akkor a bizakodás még az ivásnál is fontosabb. A szomjúság gyorsabban öl az éhezésnél, viszont a reménytelenség még ennél is hamarabb vesztét okozza az embernek.“

1912. április 14-én a „Titanic“ óceánjáró hajó egy jéghegybe ütközött s néhány óra leforgása alatt elsüllyedt. A hajó a katasztrófa pillanatában jelzéseket adott le, és a segítség három óra múlva megérkezett. De ekkor a mentőcsónakokban már számos örültet és halottat találtak. Kik voltak ezek? Akik feladtak minden reményt, akik teljesen elcsüggedtek. És kik voltak, akik túléltek a katasztrófát? Akik a halál torkában, a hullámsír fölött is hallották Jézus biztató szavát: ne aggodalmaskodjatok, hanem bizzatok!

Oliver Lustig az Auschwitz-i haláltábor borzalmaira visszaemlékezve írja: Amikor a halálrampán megállt a vasúti szerelvény, a halálraítélt szerencsétlenek felé elhangzott a szigorú parancs: Mindent otthagyni. Semmit sem szabad magukkal vinni. Mégis voltak, ha száználmasan kevesen is — akik nem engedelmeskodtek a parancsnak és nem hagyták ott, hanem magukkal vitték — a reményt! E száználmasan kevésnek sikerült túlélnie.

E példák is világosan mutatják, hogy mit jelent a remény, a bizalom az ember életében, és mit jelent annak hiánya. Életünk múlhat azon, hogy odafigyelünk-e Jézus biztató szavára. Hányan vannak, akik hajótörötteknek, halálraítéltéknek érzik magukat és képtelenek elviselni a terheket, a próbákat. A csüggedésre, reménytelenségre hajlamos emberhez szól Jézus: ha veszteség ér, ha koporsó mellett kell megállnod, ha betegség kínoz, ne mondj le a reményről és ne mondd, hogy mindennek vége. Próbáld meg: hinni, remélni, hogy jobbra fordul sorsod. Hallgassunk a zsoltáríró szavaira: „Éreztétek és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki Ő benne bíz.” (34,9).

Ahhoz, hogy célokat érjünk el, hogy tervek váljanak valóra, reménységgel kell küzdeni. Aki vállalja az életet, annak a küzdelmet is vállalnia kell, márpedig az élet vállalása Istentől kapott hivatása minden embernek. De erre csak úgy leszünk képesek, ha lelkünkben a legnehezebb percekben is utat talál a bizalmat kifejező imádság Isten felé: „Add nekem / ajakáról a biztos mosolyt, / a hitet, erőt! Adj új lelket / a sok-sok hitetlen szegénynek, / adj Istenem / egy kis értelmet a reménynek.“ (Szabó Lőrinc: Egy kis értelmet a reménynek). Ámen.

SZÁSZ FERENC

AKI AZ EKESZARVÁRA VETI KEZÉT

Lk 9,62

Jézus, amint az idézett bibliai vers bizonyítja, szigorú igényességgel mérte tanítványait. A nagyobb testvér, szinte a szülő szeretetével tekintett rájuk, de tudatában volt az idő szorító kényszerének és az előttük tornyosuló feladat óriási fontosságának is. Nem viszonyulhatott hozzájuk másképpen. Mire sorsának beteljesülését várta, kész, önálló emberekként kellett átvenniük tőle az evangélium hirdetésének feladatát. Az Újszövetség lapjai hiven őrizték meg a tanítványok lel-